

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ōrigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

II. Plus septem ei dictanti aderant notarij: totidem librarij & puellae opera
eius nitidius exarabant.

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

A I. **R**EDVNDAT stilius Origenis, & diffusit. Quamobrem ipsius *ἀμύμον φλυασιαν*, & *ταυτολογίαν* carpit Eustathius Antiochenus, & post illum Epiphanius, eumque *Seminarium loquacitatis* appellat Theophilus. Hinc & ipsi effatum hoc Salomonis accommodat Nicetas: *In multiloquio non deerit peccatum*: adeo ut parum attentum fuisse putem Erasmus, cum brevitatem ejus laudavit. Vitio huic Origenis causam fuisse cenfeo assiduam docendi & dicendi consuetudinem, quae verbosos homines facile efficit. Nec verbis solum, sed rebus etiam abundat: quemadmodum enim herbis luxuriat feracior seges, ita Origenis animus, si quando in aliquam sese meditationem conjecerat, tantam ipsi rerum ubertatem felix ingenium, & reconditum doctrinae penus subministrabat, vix ut notarij scribendo pares essent. Ex hac festinatione, ut supra jam dixi, multa existebant incommoda: nimia erat orationis incuria & supinitas, ad res enim attentus animus insuper habebat verborum curam, & stribiginibus sermonem quandoque foedabat; cujusmodi nonnullas suis locis observavimus: res saepe confundebat cum rebus, ut Scriptores sacros citans aliquando permutaret nomina, & unum appellaret pro altero, ac saepe Scripturae loca permiseret; confusus memoriae scilicet, & quominus libros confuleret, festinatione impeditus. Scribit Didymus in Apologetico, quem pro Origene edidit, aliam verbis ejus inesse sententiam, ac prima fronte videtur. Certe librorum qui supersunt, planus est stilius & apertus, adeoque affirmare ausim, sicubi obscurus sit Origenes, sententiam de industria vitandae offensionis occultasse. Vitia Origeniani stili notavimus; laudes notaremus quodque, si non id jam accurate & erudite praestitisset Erasmus, quem omnino hac in parte audiatur, si quis Adamantio favet.

II. Dixi vix scribendo pares fuisse notarios: sic enim erat. Tradit Eusebius septem & amplius notarios dictanti illi adfuisse; non simul quidem, ut de Casare refert Plinius, qui scribis quatuor, vel si nihil ageret aliud, septem uno tempore dictando sufficiebat; sed alternatim, & stans unumquemque vicibus. Cur id ergo tantopere miretur Baronius causa nulla est; nam & tanta fuit ingenij celeritate Origenes, tantaque diurni ac nocturni laboris patientia, ut scribentes notarios facile defatigaret. Par ei aderat librorum numerus, una cum puellis, quarum compositissimae erant & clarissimae literae; horumque ad describendas nitide suas lucubrationes, non ad dictantis verba in literas referenda, ut putavit D Martinus Polonus, opera utebatur. Homilias autem quas ad populum habebat fere quotidie, alij ex ore loquentis excipiebant; quod ante sexagesimum aetatis suae annum fieri prohibuerat. Quod si lecus fuisset factum Homiliarum quae extant pars non exigua periisset. Haec non satis distinxit Sixtus Senensis, cum ait: *Origenes quotidie, & quasi ex tempore Scripturas ad populum enarrabat, excipientibus ex ore ejus septem notariis, totidemque velocissimis in scribendo puellis, aliisque Scriptoribus, qui eas (conciones) ad monumentum posteritatis tradiderunt.* Neque sane id dixit Pamphilus, quem testem citat; sed illud duntaxat: *praecipue vero per eos tractatus quos pene quotidie in Ecclesia habebat ex tempore, & quos & describentes notarij ad monumentum posteritatis tradebant.*

III. Inde potro scriptiones Origenis esse vitiatas supra notavimus. At ferendum illud erat, si non eo etiam accessisset malorum hominum nequitia, errores suos malis artibus propugnantium, & alienis operibus adulteras manus inferentium. Id ipso etiamnum vivo attentarunt nonnulli. Ausi sunt idem postmodum Ariani, horumque demum corruptorum audaciam Rufinus scriptione quadam coarguit. Verum non alium quemquam Origeni tantum perfidia sua & remeritate nocuisse quam Rufinum ipsum, merito affirmare possum. Nam ejus scripta interpretans, ita additamentis & detractionibus vexavit & corrupit, ut Origenem in Origene desideres. Acceptum huic quidem refert Adamantius, quod opera ipsius a Latinis hominibus intellectus & usurpatus est; & quod consumtis exemplaribus Graecis in Romanis interpretationibus quodammodo revixit. Verum iisdem expositionibus cum ignari Graecae linguae homines acquiescerent, neglecti fere Codices Graeci perierunt, adeo ut bona Graeca pessimis Latinis commutata sint. Quotquot ergo libros Origenis ad nos fortuna transmisit, violatos esse verisimile est, at eos potissimum qui praeter notariorum *σφάλματα*, & Haereticorum adulterationes, Interpretum etiam hallucinationes & perfidiam senserunt.

IV. Non par ergo & eadem est librorum omnium auctoritas, quicumque ex Origenis incude profecti sunt. Quemadmodum enim suspecti erant in praecipue, & damnosissimis sceleribus, & ab Ecclesiae disciplina recedere dicebantur, quos ipse per otium secreto lucubrasset, ac libri praecipue *ἀπὸ ἀρχῆς*, in quibus dogmatum suorum officinam statuerat, ut narrat Pamphilus in Apologia: ita ad ejus sensus penitus introspicendos, ac eruenda dogmata, iidem nunc potissimum valere debent. In Homiliis quippe ad vulgi sese accommodavit captum, nec exquisitas doctrinae merces è myrothecis suis depromtas in-